

ského slibu, jednak výše škody takto povstale třeba jen přibližně použitím § 273 c. ř. s. určeny býti mohly, ježto žalobkyně ani nenaznačila, co, kdy, kde a za jakou cenu prodala ani jak dalece tu kterou věc pod její pravou cenou prodati byla nucena. Nemohlo tudíž, třeba se i sáhlo k původnímu přednesu žalobkyně, v němž svoji domnělou škodu z nuceného prodeje šatu a prádla na 2.000 K specialisovala, ani v té příčině žalobě vyhověno býti, ježto za nedostatku ostatních okolností v žalobním přednesu, jež by oprávněnost nároku toho proti zmeškavšímu žalovanému podpíraly, neměly stolice nižší ani v nepopřené ději žalobním základu, by mohly uznati podle žádání žalobního.

Čís. 382.

Pokud kupitel, jemuž s fakturou na kupní cenu v korunách československých zaslána byla tuzemským prodátem složenka Vídeňské poštovní spořitelny, jest práv z toho, že nepostaral se o to, by placeno bylo u Pražské poštovní spořitelny.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, Rv II 302/19.)

Prostějovská firma B. koupila od jihlavské firmy S. zboží, jež bylo dle faktury ze dne 13. února 1919 dodáno a převzato. Faktura, znějící na peníz 4067 K 40 h obsahovala doložku: »netto bei Erhalt der Faktura, zahlbar in tschechoslovakischen Kronen beim Wiener Bank-Verein, Filiale Bünn«. K faktuře připojil prodátem složenku Vídeňské poštovní spořitelny, aniž by jí byl jakkoliv upravil. Kupitel složil pak dne 15. února 1919 Vídeňskou poštovní spořitelnou kupní cenu u Vídeňské bankovní jednoty filiálka Brno na účet prodátemův, kde je tato připsala na conto separato v německo-rakouských korunách. Prodátem domáhal se na kupiteli žalobou, by mu zaplatil kupní cenu v korunách československých. Soud první stolice žalobu zamítl. Důvody. Žalovaný zachoval se přesně dle příkazu žalobcova a nelze mu ničeho vytýkati (čl. 325 obch. zák.). Žalovaný nebyl povinen, ba ani oprávněn, označiti složenku červeným křížem, by peníze byly poukázány poštovní spořitelnou v Praze. I když bylo doložkou ve faktuře požadováno placení v korunách československých, nebyl požadavek ten odůvodněn, ježto československé koruny byly zavedeny teprve zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n. a nebyly tudíž platidlem v době, kdy kupní cena byla splatnou. Ostatně žalovaný zachoval se přesně dle příkazu žalobcova, poukázal-li do Brna peníz ve měně, jež tehdy v našem státě jedině platila. Nepřipsal-li Vídeňský bankovní spolek odbočka Brno poukázány peníz na konto žalobcovo u této odbočky, přicházel tu v úvahu pouze poměr mezi žalobcem a zmíněnou odbočkou, čímž však není nijak dotčen žalovaný, jež nemá vlivu na peníz u banky složený, nemůže býti činěn zodpovědným za to, připsala-li banka peníz místo na běžný účet žalobcův na zvláštní účet v německo-rakouských korunách. O d v o l a c í s o u d žalobě vyhověl. Důvody: Odvolatelka spatřuje odvolací důvod nesprávného posouzení věci po stránce právní v tom, že soud první stolice bez ohledu na ustanovení faktury ze dne 13. února 1919 »Netto bei Erhalt der Faktura zahlbar in tschechoslovakischen Kronen beim Wiener-Bankverein, Filiale in Brünn« zaujal právní názor, že žalovaná

tím, že fakturovaný peníz složila na poště používši složního lístku Vídeňské poštovní spořitelny, k faktuře žalující stranou přiloženého, na šekové konto Vídeňské bankovní jednoty, filiálky v Brně, dluh z tohoto účtu řádně zaplatila. Odyolání jest odůvodněno. Je nesporno, že účet ze dne 13. února 1919 byl žalovanou bez námitky přijat. O tom nelze pochybovati, že doložku účtu »Zahlbar bei Erhalt der Faktura in čechoslovakischen Kronen« nelze bráti v doslovném smyslu, neboť v té době (v polovici února 1919) nebylo ještě československých korun. Jest nyní otázkou, jaký význam strana žalující této doložce přikládala a zdali tento smysl uvedeně doložky byl nebo musel býti znám straně žalované. Dlužno míti na zřeteli, že v době, do níž spadá placení, o které se jedná, obyvatelstvo československé republiky a zejména obchodnictvo počítalo s tím, že každým dnem může býti zákonem provedeno okolkování bankovek, na území československé republiky obíhajících, a tím zavedeno faktické odloučení československé koruny od koruny ostatních států bývalé monarchie. Mají-li se na zřeteli tyto okolnosti, pak bylo doložce účtu »zahlbar in čechoslovakischen Kronen« rozuměti tak, že žalovaná měla placení tak zaříditi, by valutě, kterou měla platiti, dostalo se zvláštního postavení československé koruny, s jejímž zavedením se každý den počítalo, jinými slovy, by placení stalo se v území státu československého a to u Brněnské filiálky Vídeňské bankovní jednoty. Žalované, kupci, musil býti uvedený smysl této doložky účtu znám. Následkem toho byla žalovaná dle čl. 325 obchod. zák. povinna, složní lístek žalobkyně přeškrtnouti červeným inkoustem, by placení stalo se Pražskou poštovní spořitelnou, totiž v území československého státu. K tomu přistupuje, že nařízením ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. byl vydán zákaz převodu pohledávek do území československé republiky a převod proti tomuto zakazu prohlášen neplatným. Žalované firmě muselo proto býti jasno, že složního lístku, stranou žalující jí s účtem zaslaného, vůbec nemůže použiti ku placení ve smyslu uvedené doložky účtu, totiž u Brněnské filiálky Vídeňské bankovní jednoty, nepřeškrtně-li složní lístek ten červeným inkoustem. Byla-li žalovaná v této příčině v nejistotě, měla se na žalující firmu obrátiti o vysvětlení, dříve, nežli platila. Složivši peníze na složní lístek Vídeňské poštovní spořitelny, žalující firmou jí zaslaný a nepřeškrtnuvši jej červeným inkoustem, porušila žalovaná povinnost řádného kupce ve smyslu čl. 282 obch. zák. Toto placení, ježto nebylo řádným, nebyla strana žalující povinna přijmouti. Pro mínění, že snad strana žalující chtěla zmíněným penízem platiti mimo území československé republiky, není závažného důvodu, naopak odporuje tomu do účtu pojaté místo platební (Brněnská filiálka Vídeňské bankovní jednoty). Dle dopisu Brněnské filiálky Vídeňské bankovní jednoty ze dne 23. května 1919 byl fakturovaný peníz poukázán zpět na žalovanou.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y:

Dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. jest ospravedlněn. Jest zjištěno, že žalující firma připojila k své faktuře složenku Vídeňské poštovní spořitelny, v níž jako majitel konta uveden »Wiener Bank-Verein, Filiale Brünn«. Věcí žalující firmy bylo tudíž, přála-li si, by složenkou poštovní spořitelny ve Vídni stal se vklad pro poštovní spořitelnu v Praze, by složenku, dříve

než ji s fakturou odeslala, upravila ve smyslu výnosu generálního ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 12. listopadu 1918 č. 3073-Pp. - G. ř.-18, to jest, by na hořejším prázdném okraji složenky napsala slova »Poštovní spořitelna v Praze« a složní lístek ve všech třech částech označila červeně ležatým křížem. Následky tohoto opomenutí jdou zásadně na vrub žalující firmy, jež opomenutí to ve sporu ani nepokusila se ospravedlniti. Přesunouti následky svého opomenutí na žalovanou firmu byla by žalující firma jen tehdy oprávněna, kdyby žalovaná firma při patřičné bdělosti byla musela buď na prvý pohled postříci, že složenka pouhým nedopatřením žalující firmy nedoznala shora řečené opravy, buď alespoň musela mítí důvodné pochybnosti, zda nejde o zmíněné nedopatření. Tu arcif byl by na místě závěr, že věrnost a rozšafnost v obchodování ukládala žalované firmě, by v onom případě sama napravila, čeho bylo opomenuto a co ovšem bez zvláštní námahy bylo lze dohoniti, v posléz uvedeném případě pak, by objasnění si vyžádala. Než ani toho, ani onoho případu zde nebylo. Z té okolnosti, že fakturovaný peníz měl dle poznámky na faktuře býti placen v korunách československých, nebylo na prvý pohled zřejmo, že vklad pro Vídeňskou poštovní spořitelnu měl býti vyloučen. Tato okolnost ve spojení s okolností, že nicméně připojen k faktuře nepozměněný složní lístek Vídeňské poštovní spořitelny, připouštěla výklad různý a nelze v tom, že žalovaná strana pojala věc tak, jak pojal ji po všestranném rozboru dokonce i procesní soud prvé stolice, spatřovati poklesek proti obchodnické pozornosti a opatrnosti. Bylo-li však i toto pojetí vůbec přijatelným, nebyla žalovaná firma povinna, by ve věci dále pátrala, naopak její povinností bylo, by zachovala se dle pokynů žalující firmy, t. j. by fakturovaný peníz v čs. korunách poukázala s použitím nezměněné složenky Vídeňskou poštovní spořitelnou na konto zmíněné filiálky. To také žalovaná firma učinila a tím svému závazku zcela dostála.

Čís. 383.

**Rozluka manželství (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).
K průkazu choromyslnosti jako rozlukového důvodu stačí zpráva ústavu pro choromyslné.**

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, Rv II 303/19.)

Dle opatrovnických spisů okresního soudu stížena byla žalobcova manželka choromyslností a dopravena do ústavu pro choromyslné. Dobrozdáním ústavních lékařů ze dne 7. prosince 1910 byla u žalobcovy manželky zjištěna choromyslnost, jež se jevila ve vysokém často stupni zmatenosti, ve stavech rozčilení a úzkosti, a bludných představách pronásledování a vlastního přeceňování se. Přípisem ředitelství ústavu ze dne 24. června 1919 bylo sděleno, že jmenovaná trpí na »dementia paranoides«, že jest sice možno, že stav její se v neurčité době zlepší, že však úplné vyléčení jest pravděpodobně vyloučeno. Soud prvé stolice vyhověl manželově žalobě, domáhající se rozluky manželství, shledav opatrovnickými spisy a přípisem ředitelství ústavu pro choromyslné prokázaným, že žalovaná jest choromyslnou již od r. 1910, a že jest zde důvod rozluky